

prof. PhDr. Petr FIALA, Ph.D., LL.M.
předseda vlády České republiky

Praha 21. dubna 2022
Čj. 14756/2022-UVCR-15
interpelace č. 44
pořadí 1

Vážená paní poslankyně,

v rámci ústních interpelací jste mi položila dva dotazy. První se týká plnění úkolů ke zřízení Nejvyššího stavebního úřadu ve vazbě na nabytí účinnosti nového stavebního zákona od 1. 1. 2022, a to s ohledem na skutečnost, že Nejvyšší stavební úřad a krajské stavební úřady formálně vznikly tímto dnem. Druhý dotaz se pak týká plnění milníků Národního plánu obnovy ve vazbě na zřízení Nejvyššího stavebního úřadu.

Již v minulém volebním období nesouhlasila nynější vládní koalice s návrhem systému stavební správy, jak byl prosazen zákonem č. 283/2021 Sb., stavební zákon, (dále jen „nový stavební zákon“) bez ohledu na dopady a dohody se zástupci samospráv a krajů. V programovém prohlášení jsme se zavázali k tomu, že v prvním pololetí roku 2022 předložíme úpravu nového stavebního zákona tak, aby bylo zajištěno rychlé, transparentní, digitální a občanovi blízké stavební řízení prostřednictvím Portálu stavebníka. Dalším cílem je zabránit kolapsu stavebního řízení v ČR, který by byl důsledkem destrukce smíšeného modelu veřejné správy, a ve spolupráci se samosprávami a kraji změnit nový stavební zákon a zachovat stavební úřady na místní úrovni, kde rozhodují se znalostí prostředí. Současně však zůstane zachován Specializovaný a odvolací stavební úřad pro strategické a rozsáhlejší liniové stavby.

Problematika nového stavebního zákona spadá do gesce místopředsedy vlády a ministra pro místní rozvoj, který mi pro Vás připravil obsáhlou odpověď, kterou přikládám.

S pozdravem

Vážená paní
Ing. Berenika Peštová, Ph.D.
poslankyně Poslanecké sněmovny
Parlamentu ČR
Praha

Ještě před zveřejněním Programového prohlášení vlády s cílem zabránit kolapsu stavebního řízení předložila skupina poslanců vládní koalice Poslanecké sněmovně dne 23. 11. 2021 návrh zákona, kterým se mění zákon 283/2021 Sb., stavební zákon, jehož předmětem byla změna struktury stavební správy. Vláda k tomuto návrhu zaujala kladné stanovisko a návrh byl projednán v obecné rozpravě 14. 1. 2022 na 6. schůzi. Sněmovna však nesouhlasila s projednáváním tak, aby mohla s návrhem zákona vyslovit souhlas již v prvním čtení, a projednávání bylo odročeno. Vláda následně předložila dne 2. 2. 2022 Poslanecké sněmovně vládní návrh zákona, kterým se mění zákon 283/2021., Sb. stavební zákon, jehož předmětem je zachovat účinnost od 1. 7. 2023 pro vyhrazené stavby, jako jsou například dálnice, elektrárny apod., a pro ostatní stavby (např. bytové domy, rodinné domy apod.) účinnost odložit o rok, tedy k 1. červenci 2024.

Současně připravuje Ministerstvo pro místní rozvoj novelu nového stavebního zákona a zákonů souvisejících. Předpokládáme, že tato novela by měla nabýt účinnosti od 1. července 2023. Základním cílem této novely je změna koncepce stavebních úřadů, neboť nový stavební zákon vyjímá stavební úřady z obecních úřadů a zakládá novou soustavu úřadů státní stavební správy, navrhl vznik čtrnácti nových krajských stavebních úřadů s desítkami poboček, což představuje v konečném důsledku potřebu tisíců nových úředníků. Představu původní vlády, že úředníci pouze přejdou z obcí na státní úřady, nesdílíme, neboť záměrem obcí, který veřejně deklarovaly, by v takovém případě bylo udržet si kvalifikované zaměstnance v co největším počtu na jiných svých agendách, a proto ve skutečnosti by k přechodu na státní úřady zbyla méně než polovina zaměstnanců. Kromě problému s přechodem úředníků by si vznik státní stavební správy vyžádal další náklady ze státního rozpočtu na pronájmy nebo nákup nových kanceláří, budov, techniky atd. Tyto náklady byly Ministerstvem vnitra kvalifikovaně vyčísleny na desítky miliard Kč. Připravovaná novela nového stavebního zákona vzniká dohodou Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva vnitra a především samospráv. Dle této dohody budou základem nové soustavy stavební správy obecní úřady obcí s rozšířenou působností a další obecní úřady dle sjednaných kritérií. Krajské úřady budou v této soustavě vykonávat stejně jako dnes působnost nadřízeného správního orgánu vůči obecním úřadům, přičemž nově budou v prvním stupni povolovat některé významnější stavby, např. stavby, které podléhají posouzení vlivů na životní prostředí. Obecní úřady a krajské úřady budou vykonávat činnost na úseku povolování staveb v přenesené působnosti. Návrh novely nemění institut Specializovaného a odvolacího stavebního úřadu, zřízeného novým stavebním zákonem, který byl zřízen jako úřad primárně povolující tzv. vyhrazené stavby. Specializovaný a odvolací stavební úřad bude odvolacím správním orgánem vůči krajským úřadům. Jako ústřední správní úřad na úseku územního plánování, stavebního řádu a vyvlastnění je podle novely navrhováno Ministerstvo pro místní rozvoj, které zároveň bude vykonávat působnost i jako odvolací správní orgán pro Specializovaný a odvolací stavební úřad. Cílem návrhu novely nového stavebního zákona je, aby nová institucionální podoba reagovala na skutečný výkon stávajících stavebních úřadů a ustanovila stavební úřad tam, kde bude k dispozici dostatek kvalifikovaných úředníků a kde bude zároveň zajištěna digitalizace, která je nezbytným předpokladem pro rychlé, transparentní, digitální a občanovi blízké stavební řízení prostřednictvím Portálu stavebníka.

K dotazu týkajícímu se vzniku Nejvyššího stavebního úřadu: tento úřad vznikl, ovšem pouze formálně, nikoli ve skutečnosti. Reálně Nejvyšší stavební úřad neexistuje, nemá žádné zaměstnance, žádný rozpočet ani žádnou agendu, kterou by dle nového stavebního zákona vykonával až od 1. 7. 2023. Připravovanou novelou nového stavebního zákona budou převedeny jeho úkoly a pravomoc zpět na Ministerstvo pro místní rozvoj, neboť vládní koalice nemá zájem, aby Nejvyšší stavební úřad jako samostatná instituce vůbec vznikl. Pro úplnost uvádíme, že Nejvyšší stavební úřad, jako samostatná kapitola státního rozpočtu, byl současně založen i v Informačním systému Státní pokladny v létě roku 2021 tak, aby mohla být jeho činnost spuštěna k datu jeho vzniku ve smyslu schváleného nového stavebního zákona od 1. 1. 2022. Vláda ve svém programovém prohlášení uvedla, že v 1. pololetí roku 2022 předloží úpravu nového stavebního zákona, který předpokládá změnu institucionální struktury bez samostatné kapitoly Nejvyšší stavební úřad. Z tohoto důvodu je návrh rozpočtu kapitoly 363-NSÚ nulový a v případě neschválení legislativních změn a zachování existence Nejvyššího stavebního úřadu by bylo operativně zahájeno jednání s Ministerstvem financí o zajištění potřebných výdajových prostředků. K 1. 1. 2022 došlo ke zřízení 10 systemizovaných míst pro výkon agendy Nejvyššího stavebního úřadu včetně objemu prostředků na platy. Na základě schváleného rozpočtu však došlo k odebrání prostředků na platy a tato místa nejsou rozpočtově krytá. Zároveň žádné z těchto míst není obsazené.

K otázce plnění milníků Národního plánu obnovy ve vazbě na zřízení Nejvyššího stavebního úřadu sdělujeme, že cílem vládní koalice je prosadit novelu stavebního zákona, kterou nevznikne státní stavební soustava, jak jsem již podrobně uvedl výše. V této souvislosti bude muset být změněn přístup v poskytování peněžních prostředků pro stavební úřady, a to nejspíše formou dotace. Milník komponenty 1.6.1 Národního plánu obnovy (vznik Nejvyššího stavebního úřadu) byl ke stanovenému datu splněn. Navrhovaná změna legislativy neruší Nejvyšší stavební úřad jako celek, ale zavádí Specializovaný nejvyšší stavební úřad, což neznamená nesplnění cíle a milníku, ale pouze změnu textace, která je z pohledu Evropské unie s řádnou argumentací možná. Připravovaná novela nového stavebního zákona v přechodných ustanoveních stanoví, že činnosti Nejvyššího stavebního úřadu převezme Ministerstvo pro místní rozvoj, čímž garantuje kontinuitu plnění komponenty 1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení.

Doložka konverze do dokumentu obsaženého v datové zprávě

Tento dokument, který vznikl převedením vstupu v listinné podobě do podoby elektronické pod pořadovým číslem **147960974-223140-220421132553**, skládající se z **3** listů, se doslovně shoduje s obsahem vstupu.

Vstup bez viditelného prvku.

Jméno a příjmení osoby, která konverzi provedla: **JANA STRUNECKÁ**

Vystavil: **Úřad vlády České republiky**
Pracoviště: **Úřad vlády České republiky**
V Praze dne 21.04.2022

147960974-223140-220421132553